

Energistyrelsen

tele@ens.dk

24. oktober 2019

Hørings svar: Frekvenspolitisk rammemandat

Dansk Erhverv, IT-Branchen og Teleindustrien i Danmark (herefter høringsparterne) har modtaget Energistyrelsens høring over et revideret frekvenspolitisk rammemandat og skal hermed takke for muligheden for at afgive følgende bemærkninger.

Generelle bemærkninger

Høringsparterne finder det generelt relevant at foretage en opdatering af det frekvenspolitiske rammemandat, da det gældende rammemandat er fra 2012. Den teknologiske udvikling har været hastig på markedet for trådløse kommunikationstjenester, og der er behov for at bringe rammemandatet up-to-date i forhold til de seneste politiske tiltag, der nævnes i fremsendelsesbrevet.

Høringsparterne finder det generelt positivt, at det med den foreslåede revision tilstræbes at gøre rammemandatet mere generelt og principbaseret. Særligt på et område som frekvensområdet, hvor den teknologiske udvikling går hurtigt og kan være vanskelig at forudse, er det væsentligt, at der ikke fokuseres for meget på konkrete aktuelle problemstillinger vedr. eksempelvis specifikke frekvensbånd. Høringsparterne hilser det derfor velkommen, at Energistyrelsen foreslår, at konkrete frekvensbånd skrives ud af strategien, og at der ikke nævnes specifikke teknologier frem for andre.

At rammemandatet dermed gøres mere langsigtet, synes at harmonere godt med de planlægningsmæssige forhold, der er typiske for administrationen og planlægningen af frekvensområdet.

Af samme grund undrer det også, når der fortsat i strategien nævnes en række konkrete frekvensbånd og aktiviteter for disse under en række af de foreslåede aktiviteter. I høringsparternes optik bør det være muligt at reducere yderligere

i angivelsen af de konkrete frekvensbånd. Aktiviteter så som pkt. 6.1 og 6.3 i bekendtgørelsens bilag synes eksempelvis meget konkret begrundede.

Tilsvarende synes rammemandatets strategi 4, Fremme af nye teknologier og tjenester, under aktiviteterne 4.1-4.5 næsten udelukkende at forholde sig til 5G-teknologien. Særligt aktiviteterne 4.4 og 4.5 virker overflødige i lyset af en langsigtet frekvensadministration.

Struktur

Energistyrelsen foreslår, at selve bekendtgørelsens tekst og indhold ændres, så de væsentlige samfundsmæssige hensyn nu fremgår af selve bekendtgørelsesteksten og ikke af bilaget. Det er høringsparternes opfattelse, at denne ændring giver god mening, da de væsentlige samfundsmæssige hensyn selvsagt er essentielle i forhold til administrationen af den danske frekvensanvendelse.

Høringsparterne finder også den opdaterede og reducerede liste af væsentlige samfundsmæssige hensyn i bekendtgørelsens § 2 relevant. Det står dog ikke høringsparterne klart, hvad der i §2, nr. 1, menes med "digitale muligheder, som vil kunne få væsentlig samfundsøkonomisk betydning". Energistyrelsen bedes uddybe denne formulering.

Målsætninger for Energistyrelsens frekvensadministration

Høringsparterne finder generelt den reviderede formulering af de overordnede målsætninger både anvendelig og forholdsvis klar og retningsgivende.

Det fremgår dog af det foreslåede pkt. 1, at "borgere og virksomheder i hele Danmark skal sikres forsyning med og adgang til de nyeste kommunikationsteknologier og -tjenester". Høringsparterne skal hertil bemærke, at markedet for trådløse kommunikationstjenester ikke er et forsyningsområde på samme måde som vand og energi. Høringsparterne finder det således mest retvisende alene at henvise til, at borgere og virksomheder skal sikres "adgang til" de nævnte teknologier og tjenester.

Høringsparterne bemærker i øvrigt, at det, såfremt udkastet til rammemandat vedtages, ikke længere er et mål for den danske frekvensadministration at sikre nye arbejdspladser ved at tiltrække innovationsaktiviteter til Danmark. Høringsparterne står umiddelbart uforstående over for denne ændring af mandatets overordnede målsætning.

Principper for frekvensadministrationen

Høringsparterne har ingen bemærkninger til de foreslåede ændringer i dette afsnit af rammemandatet.

Udstedelse af tilladelser til at anvende radiofrekvenser

Høringsparterne finder den opdaterede strategi for tilladelsesudstedelse klar og velvalgt.

Fsva. de tilhørende aktiviteter finder høringsparterne dog flere af disse potentielt problematiske. Det fremgår således af pkt. 1.2, at Energistyrelsen vil kunne fastsætte vilkår om anvendelse af en bestemt teknologi eller udbud af en bestemt tjeneste, "hvis det for eksempel er nødvendigt for at undgå uacceptable forstyrrelser eller for at opfylde en almennyttig målsætning som effektiv anvendelse af radiofrekvenser" (vores understregning).

Udgangspunktet for den danske frekvensadministration er, at denne skal være teknologi- og tjenesteneutral. Mulige undtagelser hertil bør defineres særdeles snævert. I forlængelse heraf finder høringsparterne særligt de to understregede passager potentielt problematiske, da de henholdsvis er uafgrænsede ("for eksempel") og henviser til et begreb, der ikke umiddelbart kan forstås entydigt ("almennyttig målsætning"). Høringsparterne skal derfor opfordre til, at disse begreber præciseres eller udgår.

Det fremgår af udkastets pkt. 1.5, at "Ingen brugere får således en eksklusiv ret til at anvende radiofrekvenser". Det er høringsparternes opfattelse, at denne aktivitet ikke bør fremstå som generelt gældende for alle frekvensbånd. Det bør ikke i en kommende frekvensadministration fremstå som en hovedregel, at ingen brugere kan få en eksklusiv ret til at anvende radiofrekvenser. Aktiviteten afspejler den praksis, der i dag er for frekvenser til eksempelvis radiokæder og andre ikke-landsdækkende tjenester, hvor frekvenser uddeles efter først-til-mølle-princippet, hvor der i forbindelse med frekvenstilldeling sker en konkret vurdering af gensidig forstyrrelse/frekvensplanlægning.

Denne aktivitet bør imidlertid ikke kunne udstrækkes til at omfatte f.eks. frekvenser tildelt på auktion til brug for landsdækkende mobilnet. Det forekommer således efter høringsparternes opfattelse ikke sandsynligt, at man ved en auktion kan afsætte frekvenser til høje auktionspriser samt med ambitiøse og dermed omkostningstunge dækningskrav med mindre erhververen får en eksklusiv ret til at anvende frekvenserne landsdækkende.

Energistyrelsen bør derfor i rammemandatet foretage en fornyet afvejning og præcisering af balancen mellem ønsket om ikke eksklusiv og fleksibel anvendelse af frekvenser og ønsket om fortsat på auktion at kunne afsætte frekvenser, som for erhververne opfattes som så værdifulde i form af en eksklusiv ret til anvendelse landsdækkende, at de kan bære høje auktionspriser samt omkostningstunge dækningsforpligtelser.

Dertil kommer, at adgangen til radiofrekvenser ikke synes at ske på lige vilkår, hvis nogle brugere af frekvenser får billig adgang til frekvenser, som andre brugere potentielt kan have betalt store summer for i en frekvensauktion.

Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Høringsparterne har ingen bemærkninger til denne strategi.

Varetagelse af væsentlige samfundsmæssige hensyn

Som nævnt ovenfor finder høringsparterne de i bekendtgørelsens § 2 nævnte væsentlige samfundsmæssige hensyn relevante. Høringsparterne finder det dog problematisk og udtryk for en ubalanceret prioritering, at der udelukkende er udarbejdet udkast til aktiviteter, der på den ene eller anden måde retter sig mod fastsættelse af dækningskrav, mens ingen aktiviteter synes at rette sig mod de væsentlige samfundsmæssige hensyn, der defineres i bekendtgørelsens § 2, nr. 1.

Fsva. indholdet af de konkret foreslåede aktiviteter, finder høringsparterne særligt pkt. 3.1 problematisk. Det fremgår således, at "Energistyrelsen tilvejebringer grundlaget for, at der kan fastsættes ambitiøse dækningskrav om mobil tale og mobilt bredbånd i frekvenstilldelinger, så mobildækningen kan forbedres markant i hele Danmark, herunder i tyndtbefolkede områder."

Det er høringsparternes opfattelse, at fastsættelse af (ambitiøse) dækningskrav ikke i sig selv kan være en relevant aktivitet, hvis der eksempelvis ikke savnes dækning i et givent område. Det samme gælder således for tilvejebringelse af et grundlag herfor. Energistyrelsens aktiviteter bør rette sig mod at sikre dækning, hvor en sådan ikke i tilstrækkeligt omfang er til stede og ikke blot mod helt generelt at stille krav.

Det er desuden høringsparternes opfattelse, at dækningskrav ikke skal benyttes til at skabe bedre dækning i hele Danmark. Anvendelse af dækningskrav bør således i høringsparternes optik alene ske i afgrænsede områder, hvor der ikke er tilstrækkelig dækning. Udbud af landsdækkende mobiltjenester bør sikres på markedsmæssige vilkår gennem sikring af en velfungerende konkurrence.

Ovenstående skal særligt ses i lyset af, at mobildækningen i Danmark generelt må siges at være god, også set i en international kontekst.

Høringsparterne finder grundlæggende, at det foreslåede pkt. 3.1 er udtryk for et usagligt hensyn, og skal derfor anbefale, at punktet udgår af det endelige rammemandat.

I forlængelse heraf bør det præciseres i pkt. 3.2, at der udelukkende bør fastsættes vilkår om dækning, såfremt manglende dækning tilsiger dette. Det kan således ikke være tilstrækkeligt grundlag for fastsættelsen af dækningskrav, at de udbudte frekvenser er egnede til at skabe god dækning.

Endelig finder høringsparterne, at anvendelsen af ordet "effektiv" bør udgå af det foreslåede pkt. 3.5, idet det må være tilstrækkeligt, at Energistyrelsen fører tilsyn med, at dækningskrav opfyldes, og at dette sker rettidigt.

Fremme af nye teknologier og tjenester

Høringsparterne finder den foreslåede strategi på dette område god og egnet til at fremme udvikling og udrulning af nye teknologier.

Det er imidlertid høringsparternes opfattelse, at de foreslåede aktiviteter i høj grad retter sig mod en specifik teknologi, 5G, og desuden fremstår forholdsvis kortsigtede og til en vis grad også unødvendige.

Det bør således overvejes at lade tilføjesen "herunder til 5G", udgå af pkt. 4.1.

Aktiviteten nævnt i pkt. 4.2 er allerede implementeret af Energistyrelsen, og der synes således ikke at være behov for dette punkt. Det samme gælder punkterne 4.3, 4.4 og 4.5. Der ses således ikke at være behov for at implementere disse i det frekvenspolitiske rammemandat, da det er aktiviteter, der kan udføres og allerede er i færd med at blive udført af Energistyrelsen.

Internationalt frekvenssamarbejde og Radiofrekvenser til brug for forskellige former for radioudstyr

Høringsparterne finder både strategi og generelt også aktiviteter under disse punkter egnede til at fremme dansk indflydelse i det internationale frekvenssamarbejde og til at sikre bedst mulig udbredelse af nye elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Danmark.

Høringsparterne skal dog bemærke, at det strider mod den generelle struktur i udkastet til rammemandat og det i følgebrevet angivne formål med revisionen af rammemandatet, når der i aktivitetspunkterne 5.4, 6.1 og 6.3 opstilles aktiviteter, der knytter sig til konkrete frekvensbånd.

Inddragelse af branche og øvrige interessenter

Høringsparterne skal anbefale, at der i tillæg til de foreslåede aktiviteter under denne strategi tilføjes endnu en aktivitet, der sigter mod løbende at holde branchen opdateret om udviklingen i det internationale frekvenssamarbejde. Dette kunne eksempelvis ske i form af hel- eller halvårlige orienteringsmøder.

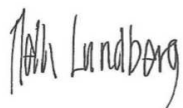
Derudover skal høringsparterne foreslå, at formuleringen i pkt. 7.2 præciseres således, at der i stedet for "konkurrencepræget eller sammenlignende tildelingsproces" henvises til "auktion eller udbud", der er de i frekvensloven anvendte betegnelser.

Høringsparterne har ikke bemærkninger til øvrige strategier i udkastet til rammemandat. Høringsparterne stiller sig naturligvis til rådighed, såfremt der måtte være behov for en uddybning af ovenstående bemærkninger.

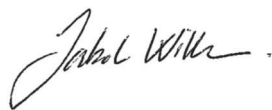
Med venlig hilsen

Poul Noer, chefkonsulent, Dansk Erhverv

Mette Lundberg, direktør, IT-Branchen

Jakob Willer, direktør, Teleindustrien

Til
Energistyrelsen
Mail: tele@ens.dk

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Høringsvar vedr. det frekvenspolitiske rammemandat

DI Digital takker hermed for høring vedr. det frekvenspolitiske rammemandat og skal fremkomme med følgende kommentarer.

Det frekvenspolitiske rammemandat sætter bl.a. rammerne for, hvilke hensyn Energistyrelsen kan varetage i forbindelse med frekvensadministrationen. DI Digital vurderer, at der mangler to essentielle hensyn i rammemandatet:

- Hensynet til, at konkurrencen fungerer efter tilladelsesudstedelsen ved frekvensauktioner.
- Hensynet til, at Energistyrelsen engagerer sig aktivt i forhold til den offentlige drøftelse af sundhedseffekter vedr. EMF.

Konkurrence

De kommende frekvensauktioner vil bl.a. indbefatte 5G-frekvenser, som er centrale byggesten i den kommende digitale infrastruktur. Det er helt afgørende at sikre, at fordelingen af frekvenser ved auktion danner grobund for en sund og effektiv konkurrence efterfølgende. Det er ikke nok alene, at sikre at frekvenstilldelingen sker konkurrencebaseret, det er også den efterfølgende konkurrence, der skal tages hensyn til.

Fx kan man forstille sig strategisk budgivning, hvorefter en aktør har et incitament til at opkøbe majoriteten af frekvensressourcer mod efterfølgende, at lade slutbruger-priserne stige i lyset af den manglende efterfølgende konkurrence. Det vil skabe kunstigt høje auktionspriser, hvor ikke alle konkurrenter vil kunne følge med.

Hensynet fremgår direkte af det seneste telefonlig hvor konkurrence er et af de 4 pejlemærker:

4) Telepolitikken skal fremme velfungerende konkurrence og aktive forbrugere

Telepolitikken skal bidrage til at fastholde en fri og velfungerende konkurrence på hele telemarkedet. Konkurrencen tilskynder teleselskaberne til konstant på et frit marked at forbedre deres produkter og tjenesteydelser og sælge dem til konkurrencedygtige og rimelige priser til gavn for forbrugere og virksomheder i hele Danmark.

Metoderne til at fremme konkurrencen kan fx være frekvenslofter eller restriktioner i forhold til efterfølgende handel med frekvenstilladelser. Der skal naturligvis tages hensyn til eksisterende frekvenstilladelser hos aktørerne mv. Det frekvenspolitiske rammemandat skal ikke komme med konkrete løsninger, men alene sikre, at Energistyrelsen

har et mandat til at sikre konkurrencehensyn ved frekvensadministrationen.

Det kan bygges ind på følgende måde: (Tilføjelser understreget)

- Bilag 1 side 1 målsætning 2 første sætning kunne omskrives til:
”Frekvensadministrationen skal understøtte at udrulningen af digital infrastruktur i Danmark sker på markedsbaserede vilkår og på baggrund af tjeneste- og teknologi-neutral regulering samt med hensyntagen til efterfølgende sund konkurrence på markedet.”
- Bilag 1 punkt 2: Elektroniske kommunikationsnet og tjenester:
Strategi a) Mulighederne for bredde, konkurrence og mangfoldighed i udbuddet af elektroniske kommunikationsnet og tjenester skal fremmes.
- Ny aktivitet 2.3: ”Energistyrelsen understøtter en sund efterfølgende konkurrence på markedet ved frekvensadministrationen bl.a. gennem relevante vilkår ved auktioner såsom frekvenslofter mv.”

Misinformation vedr. EMF-relaterede sundhedseffekter

Det er relevant, at Energistyrelsen tager aktiv del i den offentlige debat om EMF-relaterede sundhedseffekter baseret på den faglighed, som Energistyrelsen besidder på området. Såfremt misforståelser og misinformation får mulighed for at stå uimodsagt bl.a. på sociale medier er der risiko for en skepsis, der kan føre til en udbredelse af den digitale infrastruktur, der er mindre end det samfundsmæssige optimale. En sådan udvikling har vi tidligere set på vaccinationsområdet.

Det følger også af visionen i det seneste teleforlig at ”Danmark skal have den bedste europæiske udrulning af og de bedste telepolitiske rammer for anvendelse af digital infrastruktur.”

Derfor er det relevant, at Energistyrelsen aktivt deltager med at kvalitetssikre viden om EMF-relaterede sundhedseffekter i den offentlige debat herunder på sociale medier i samarbejde med relevante myndigheder navnlig Sundhedsstyrelsen.

Det kan bygges ind i rammemandatet som følgende:

- Under punkt 4 om fremme af nye teknologier og tjenester indsættes ny aktivitet.
Aktivitet 4.x: Energistyrelsen bidrager aktivt til den offentlige debat om sundhedsrelaterede effekter ved anvendelse af radiofrekvenser med inddragelse af relevante myndigheder og partnere.

DI Digital står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning.

Med venlig hilsen

Morten Kristiansen

DILEM
Danske Idebaserede Lokale Elektroniske Medier

Kbhv. 01.10.19

Energistyrelse

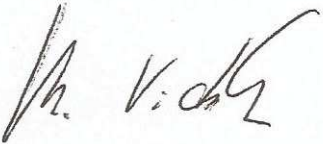
tele@ens.dk

Bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat1.

Ved mail af 27.09. er DILEM blevet bedt om svar vedr. ovenstående emne. Vi har haft emne til drøftelse internt i DILEMs bestyrelse hvor vi udtrykker følgende:

**DILEMs medlemmer har stor interesse i ovennævnte mandat.
Bekendtgørelsen er imidlertid holdt i så brede vendinger at vi ikke mener
dette vil påvirke vore medlemmers aktivitet.**

Med venlig hilsen

Mogens Videbæk

formand

Energistyrelsen sendt pr. e-mail

DR |

tele@ens.dk.

Teknologi

[Ref.]

23. oktober 2019

Høring over det frekvenspolitiske rammemandat

DR vil gerne takke for muligheden for at svare på høringen vedr. udkastet til ny frekvenspolitisk rammemandat.

Overordnet ser DR mange gode tiltag i udkastet til rammemandat. DR hæfter sig særligt ved, at Energistyrelsen lægger op til ikke længere at ville arbejde for, at 470-790 MHz internationalt skal allokeres til mobile tjenester.

DR har en række specifikke bemærkninger, hvoraf flere punkter vedrører mangler set ift. det tidligere rammemandat af 3. maj 2012, som DR finder uhensigtsmæssige. DR's specifikke bemærkninger fremgår herunder.

Vedr. bekendtgørelsens § 2

Rammemandatets §2 indeholder en række væsentlige samfundsmæssige hensyn, som skal tages i betragtning ved udstedelse af tilladelse. DR vil gerne opfordre til, at opretholdelsen af infrastruktur, herunder de nødvendige frekvensressourcer, til fri og lige adgang til audiovisuelt public service-indhold og udsendelse af beredskabsmeddelelser via broadcast netværk medtages som havende væsentlig samfundsmæssig betydning ved udstedelse af tilladelser.

Vedr. rammemandatets principper for frekvensadministrationen

DR bemærker, at der ift. rammemandatet af 3. maj 2012, hvad angår principper for frekvensadministration, ikke længere er et punkt, som varetager de mediepolitiske hensyn. DR bakker ikke op om denne udeladelse, idet der efter DR's opfattelse fortsat er behov for at kunne stille dansk public service-indhold frit tilgængeligt via free to air platformene, FM, DAB og DTT. Hertil kommer behovet for, at reguleringen understøtter, at befolkningens adgang til FM, DAB og DTT i fremtidens smart- og bilradioer samt mobiltelefoner/tablets og smart-tv sikres.

Vedr. rammemandatets pkt. 1.9

Det fremgår, at Energistyrelsen vil arbejde for allokeringer af mindre båndbredde end 25 kHz til landmobil radio. DR støtter dette punkt under den forudsætning, at det gøres for at kunne udstede flere unikke landsdækkende tilladelser til landmobil radio. Derudover vil DR gerne opfordre til, at man primært fokuserer på frekvensbåndet 450-470 MHz, men viser tilbageholdenhed ift. de resterende frekvensbånd, der i dag er allokeret til landmobil radio.

Vedr. rammemandatets afsnit 2

I rammemandatets afsnit om Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester fremgik det af tidligere rammemandat af 3. maj 2012, at styrelsen skulle arbejde for at frekvensbåndet 470-790 MHz internationalt skulle allokeres til mobile tjenester. DR er meget tilfredse med, at dette punkt nu er fjernet, og tolker dette som, at Energistyrelsen vil lægge sig op ad EU-beslutningen om, at der ikke skal ændres i allokeringen af frekvensbåndet 470-694 MHz som minimum frem til 2030.

Vedr. rammemandatets afsnit 4

Det fremgår, at Energistyrelsen vil fortsætte med at afvikle møder i styrelsens brancheforum for at fremme udrulning og anvendelse af teknologier inden for teleområdet. DR deltager selv i dette brancheforum. Derudover bemærker DR, at der ligeledes er et stort behov for et forum, som beskæftiger sig med frekvensregulering i bredere forstand end blot teleområdet. DR har ved flere lejligheder gjort opmærksom på behovet for, at Energistyrelsen orienterer markedet om arbejdet i de internationale organisationer CEPT og ITU. Dette blev tidligere varetaget i det såkaldte frekvensforum, men også ved en række mindre orienteringsmøder med særlig fokus på CEPT-arbejdsgrupperne. Disse møder var vigtige for, at markedsaktører kunne forberede sig på omstillinger til frekvensanvendelsen internationalt og i Danmark og dermed minimere risici og omkostninger forbundet med disse ændringer.

Vedr. rammemandatets afsnit 6

DR bemærker, at der i rammemandatets afsnit 6, er kommet et særligt fokus på PMSE-anvendelse (trådløse kameraer, videoforbindelser og mikrofoner). DR vil gerne understrege vigtigheden af dette arbejde særligt efter Energistyrelsens inddragelse af 700 MHz-båndet og 2300 MHz-båndet til mobile tjenester, som tidligere var primære bånd for DR's PMSE-anvendelse.

DR støtter op om, at allokeringen af guardbånd og duplex gap i 700 MHz-båndet kan finde anvendelse til PMSE men er bekymret for, at den foreslåede anvendelse af disse frekvensbånd til IoT, potentielt kan introducere så meget interferens, at professionel PMSE-anvendelse i båndene ikke er muligt.

Vedrørende Energistyrelsens forslag om en allokering til trådløse kameraer i dele af 2700-2900 MHz vil DR gerne gøre opmærksom på vigtigheden i, at de samme allokeringer også findes internationalt. Hvis ikke dette er tilfældet, vil det blive svært om ikke umuligt for DR at anskaffe sig udstyr, der kan anvende det omtalte frekvensbånd.

Med venlig hilsen

Mikkel Müller
Underdirektør Teknologi

20. oktober 2019

Høring over bekendtgørelse om frekvenspolitisk rammemandat

Energistyrelsen har med svarfrist 23. oktober 2019 sendt udkast til bekendtgørelse om frekvenspolitisk rammemandat i høring. TDC har nedenstående bemærkninger til udkastet.

Generelle bemærkninger

Manglende balance

Overordnet synes rammemandatet at forfølge et mål om at have en meget stor fleksibilitet i frekvenstildelingen, hvor flest mulige både kommercielle og ikke-kommercielle anvendelser skal tilgodeses. Bl.a. fastslås, at ingen bruger får en eksklusiv ret til at anvende radiofrekvenser.

På den anden side fastholdes bemærkninger om, at man i frekvensadministrationen fortsat skal prioritere en forbedring af mobildækningen i hele landet, hvortil et middel vil være at fastsætte "ambitiøse dækningskrav om mobil tale og mobilt bredbånd i frekvenstildelingen, så mobildækningen kan forbedres markant i hele Danmark, herunder i tyndt befolkede områder",

Fastsættelse af dækningskrav er typisk sket i forbindelse med frekvensauktioner. Det forekommer efter TDC's opfattelse ikke sandsynligt, at man ved en auktion kan afsætte frekvenser med ambitiøse og dermed omkostningstunge dækningskrav med mindre erhververen får en eksklusiv ret til at anvende frekvenserne landsdækkende.

Energistyrelsen bør derfor i rammemandatet foretage en fornyet afvejning og præcisering af balancen mellem ønsket om ikke eksklusiv og fleksibel anvendelse af frekvenser og ønsket om fortsat på auktion at kunne afsætte frekvenser, som for erhververne opfattes som så værdifulde i form af en eksklusiv ret til anvendelse landsdækkende, at de kan bære en omkostningstung dækningsforpligtelse.

Fejlagtigt indtryk af mobildækningen

Formuleringerne i rammemandatet om at mobildækningen i hele landet fortsat skal prioriteres, og ikke mindst beskrivelsen af at Energistyrelsen skal tilvejebringe grundlaget for, at der kan fastsættes ambitiøse dækningskrav, så mobildækningen kan forbedres markant i hele Danmark, efterlader det indtryk, at mobildækningen i Danmark er ringe.

Det er efter TDC's opfattelse ikke et korrekt billede. AI analyse og internationale sammenligninger viser, at mobildækningen i Danmark er god.

Det forhindrer selvfølgelig ikke, at der findes mindre områder, hvor dækningen kan gøres bedre. Men teksten i rammemandatet bør ændres, så det afspejler, at dækningsdiskussionen fokuserer på særligt udfordrede områder, og ikke afspejler en generel problemstilling.

Selve bekendtgørelsen

Det fremstår uforklaret og dermed uklart, hvorfor der i bekendtgørelsens beskrivelse af hvilke væsentlige samfundsmæssige hensyn, der ved konstateret frekvensknaphed kan betinge, at ministeren skal fastsætte tildelingsmetode af frekvenser, pludselig optræder et hensyn til løsning af opgaver vedrørende transportinfrastruktur. Det er også uklart, hvad begrebet transportinfrastruktur omfatter.

Specifikke bemærkninger til enkelte afsnit i udkastet

Målsætninger

Målsætningerne er så overordnede formulerede, at de i praksis ikke giver nogen præcis ramme for den danske frekvensadministration. Det savnes, at målsætningen også omfatter et hensyn om at sikre en samfundsmæssig effektiv anvendelse af tilgængelige frekvensressourcer.

Principper

Formuleringen om at frekvensadministrationen i "videst muligt omfang" og "som udgangspunkt" skal følge princippet om tjeneste- og teknologineutralitet gør bestemmelsen meget svag, idet der ikke er fastsat kriterier for, hvornår sigtet kan fraviges.

TDC foreslår, at bestemmelsen omformuleres, så det slås fast, at frekvensadministrationen skal være tjeneste- og teknologineutral, medmindre varetagelse af væsentlige samfundshensyn taler imod det. Samme gælder pkt. a under strategi for udstedelse af tilladelser.

Strategi for udstedelse af tilladelser

Rækkevidden og konsekvenser af pkt. b om fleksibel anvendelse af radiofrekvenser forekommer at være meget usikker. Det er uklart, hvilket formål det er man ønsker at forfølge, ligesom det er uklart, hvilken konkret indflydelse det vil få på frekvensadministrationen.

Aktivitet 1.5 hvorefter Energistyrelsen vil tillade flere frekvenstilladelser i et frekvensbånd, hvis det vurderes at kunne ske uden uacceptable forstyrrelser for andre brugere, bør ikke fremstå som en generel aktivitet gældende for alle frekvensbånd jf. TDC's indledende bemærkninger. Det bør ikke i en kommende frekvensadministration fremstå som en hovedregel, at ingen brugere kan få en eksklusiv ret til at anvende radiofrekvenser. Aktiviteten afspejler den praksis, der i dag er for frekvenser til radiokæder, hvor der i forbindelse med frekvenstilladelse sker en konkret vurdering af gensidig forstyrrelse/frekvensplanlægning. Aktiviteten bør ikke kunne udstrækkes til at omfatte f.eks. frekvenser tildelt på auktion til brug for landsdækkende mobilnet.

Strategi for varetagelse af væsentlige samfundshensyn

Det forekommer ikke indlysende hvilke "ens retningslinjer", der skal kunne sikre, at dækningskrav opfyldes så hurtigt og effektivt som muligt. Er det retningslinjer hos myndigheder, retningslinjer hos frekvenserhververe eller retningslinjer hos andre, der tænkes på?

I pkt. 3.2 omtales, at der vedr. dækningskrav kan indsættes relevante vilkår i tilladelserne. TDC foreslår i stedet at de vilkår vedr. dækning, der fastsættes i tilladelserne, skal være teknisk/økonomisk relevante.

TDC bemærker i relation til pkt. 3.5, at erfaring fra bl.a. 1800 MHz tilladelserne viser, at hvis der opstår problemer med at etablere den krævede dækning, så skyldes det ofte naturgivne udfordringer, at tilladelsesindehaveren har fået afslag på ansøgning om etablering af antenneposition på enhver af de teknisk set egnede lokaliteter eller at tilladelsesindehaver ikke at kunne opnå de fornødne aftaler med lodsejere om areal til master. Der er således tale om forhold, som vil være helt uberørte af Energistyrelsens tilsyn.

Sammenfattende fremstår afsnittet om væsentlige samfundsmæssige hensyn lidt smalt, idet det i hovedsagen adresserer spørgsmål om mobildækning og lidt om den generelle sagsgang. Der kunne også være andre væsentlige hensyn, som frekvensadministrationen skal tage hensyn til.

Øvrigt

Aktivitet 2.1 er meget overordnet beskrevet. Det kan derfor være uklart hvad sigtet egentligt er. Drejer det sig om Wi-Fi og andre anvendelser af ulicenseret bånd, så bør det fremstå mere specifikt.

I lyset af at der er tale om et rammemandat, som lægger rammerne for en langsigtet frekvensadministration, så er det overraskende, at aktiviteterne 4.1 – 4.5 under strategi for fremme af nye teknologier og tjenester alene specifikt adresserer forhold relateret til 5G. Man bør da også adressere f.eks. 6G og evt. anvendelse af ulicenseret bånd til nye tjenester.

Det kan undre, hvorfor man i aktivitet 5.2 specifikt fokuserer på Internet of Things (IoT). Det fremstår som et forsøg på at promovere specifikke net som LoRA og Sigfox.

Tilsvarende er aktiviteterne 6.1 og 6.3 så specifikke, at de snarere hører ind under frekvensstrategien fremfor at være elementer i en langsigtet ramme for frekvensadministration.

Fra:
Til:
Cc:
Emne: Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om frekvenspolitisk rammemandat
Dato: 25. oktober 2019 14:56:55
Vedhæftede filer: [image002.png](#)
[image004.png](#)
Prioritet: Høj

Energistyrelsen har udsendt udkast til bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat i offentlig høring, og jeg skal herved på vegne af Telia og Telenor (herefter "selskaberne") takke for muligheden for at afgive bemærkninger hertil.

Selskaberne skal i det hele henvise til de af TI, Dansk Erhverv, Dansk Industri og IT-Brancheforeningen afgivne høringssvar, som selskaberne kan støtte.

I tillæg hertil har selskaberne følgende bemærkninger:

Sikring af velfungerende konkurrence på mobilmarkedet

Det fremgår af frekvenslovens formålsparagraf, § 2, stk. 1, at:

"Lovens formål er at fremme konkurrence og effektiv frekvensudnyttelse samt sikre varetagelse af væsentlige samfundsmæssige hensyn" (vores understregninger).

Mens der i bekendtgørelsesudkastet og det tilhørende bilag fokuseres meget klart på, hvordan frekvenser udnyttes mest effektivt (jf. bl.a. den foreslåede strategi nr. 1 og 2 og flere af de her til hørende foreslåede aktiviteter), og på, hvordan hensynet til væsentlige samfundsmæssige interesser varetages (jf. særligt den foreslåede strategi nr. 3 med her til hørende aktiviteter), så berøres hensynet til sikring af konkurrence stort set ikke den foreslåede bekendtgørelse, der har til formål at sikre rammerne for den samlede danske frekvensadministration.

I de to overordnede målsætninger i bilaget til bekendtgørelsen henvises der til, at frekvensadministrationen skal fremme og understøtte "konkurrencekraft" og til "konkurrencedygtig [...] digital infrastruktur", men på intet tidspunkt til, at frekvensadministrationen skal medvirke til at fremme konkurrence, hvilket ellers er formålsparagraffens "tredje ben".

Selskaberne finder denne udeladelse meget problematisk, særligt set i lyset af resultatet af den senest afholdte frekvensauktion i foråret 2019 og i lyset af den kommende frekvensauktion i efteråret 2020, hvor flere vigtige frekvensbånd indgår.

Selskaberne finder det på den baggrund afgørende, at det gennem den danske frekvensadministration sikres, at ikke kun konkurrence i selve de afholdte auktioner varetages gennem fastsættelsen af reglerne herfor, men at der også skal tages hensyn til at sikre velfungerende konkurrence på mobilmarkedet efter afholdelsen af en auktion, når vilkårene for auktionen fastsættes. Det bør sikres gennem rammer for fordelingen af frekvenser i auktionerne, herunder evt. frekvenslofter, frekvensgulv, eller lignende.

Selskaberne foreslår på den baggrund konkret, at

- fremme af effektiv konkurrence skrives direkte ind som et selvstændigt hensyn i

- målsætningerne i de foreslåede målsætningers pkt. 1., og at
- der som ny aktivitet under strategi 1 om "Udstedelse af tilladelser til at anvende radiofrekvenser" tilføjes en ny aktivitet efter aktivitet 1.8 med følgende ordlyd: "*Ved auktioner afholdt efter frekvenslovens § 10 og § 12 skal der gennem fastsættelse af relevante vilkår for auktionen såsom frekvenslofter mv. sikres en effektiv efterfølgende konkurrence på markedet*".

Selskaberne står naturligvis til rådighed for en eventuel uddybning af høringsvaret.

Søren Johansen, Telenor, er CC på denne mail.

Med venlig hilsen

Lasse Andersen

Director/attorney | Corporate Affairs

Telia Danmark
CVR. 20367997

www.teliacompany.com

Holmbladsgade 139, 2300 København S

Fra: Henriette Stang Meulengracht _____

Sendt: 27. september 2019 16:16

Til: Henriette Stang Meulengracht _____

Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om frekvenspolitisk rammemandat

Energistyrelsen sender hermed udkast til bekendtgørelse om frekvenspolitisk rammemandat i høring <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/63235>

Det frekvenspolitiske rammemandat indeholder bindende retningslinjer for Energistyrelsens overordnede prioritering af den danske frekvensanvendelse og Energistyrelsens administration af frekvensloven.

Det frekvenspolitiske rammemandat indeholder en beskrivelse af, hvilke målsætninger Energistyrelsen skal arbejde hen imod, og inden for hvilke rammer Energistyrelsen har råderum til at følge de fastlagte målsætninger i situationer, hvor der er ændrede forudsætninger eller forhold. Det frekvenspolitiske rammemandat udstikker med andre ord rammerne for Energistyrelsens administrative udmøntning af de politisk truffne beslutninger.

Udkast til bekendtgørelse om frekvenspolitisk rammemandat er blevet gjort mere generel i forhold til det gældende rammemandat, blandt andet i forhold til ikke at angive specifikke

frekvensbånd samtidig med, at rammemandatet fortsat giver en retning for Energistyrelsens daglige administration og arbejde internationalt.

Eventuelle bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat bedes være Energistyrelsen i hænde senest den **23. oktober 2019** på e-mail tele@ens.dk.

Med venlig hilsen / Best regards

Henriette Stang Meulengracht

Specialkonsulent / Special Advisor

Center for tele / Centre for Telecommunication

Mobil / Cell

E-mail

Danish Energy Agency - www.ens.dk

- part of The Ministry of Climate, Energy and Utilities

Energistyrelsen er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside <https://ens.dk/om-os/energistyrelsens-behandling-af-personoplysninger>

This email may contain information which is privileged or protected against unauthorized disclosure or communication. If you are not the intended recipient, please notify the sender and delete this message and any attachments from your system without producing, distributing or retaining copies thereof or disclosing its contents to any other person.

Telia Company processes emails and other files that may contain personal data in accordance with Telia Company's [Privacy Policy](#).